Lietas arhīva Nr. CA-0361-21/13
ECLI:LV:ZAT:2021:1115.C73394920.9.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā 2021. gada 15. novembrī

Zemgales apgabaltiesa:
tiesas sēdes priekšsēdētaja tiesnese Anita Misiuna,
tiesnese Daina Baltā,
tiesnesis Aigars Sniedzītis
ar sekretāri Evitu Ahmedčiku

piedaloties lietas izskatīšanā prasītājas pilnvarotajam pārstāvim /pers. A/, atbildētājas pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/,

izskatīja atklātā tiesas sēdē, izmantojot *Microsoft Teams* videokonferenču platformu, civillietu /pers. C/ prasībā pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums/" par dalībnieku sapulces lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu un pienākuma uzlikšanu sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "/Nosaukums/" apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2021. gada 12. aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja/pers. C/ 2020. gada 30. aprīlī cēla Zemgales rajona tiesā prasību pret SIA "/Nosaukums/" par dalībnieku sapulces lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu un pienākuma uzlikšanu, lūdzot tiesu:

– atzīt par spēkā neesošu SIA "/Nosaukums/" 2020. gada 28. februāra dalībnieku sapulces lēmumu daļā par dokumentu izsniegšanu prasītājai;

– uzlikt par pienākumu SIA "/Nosaukums/" 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas izsniegt sabiedrības kredītiestāžu apliecinātus konta pārskatus no visām kredītiestādēm, kurās sabiedrībai ir atvērti maksājumu konti par veiktajām izmaksām un iemaksām par periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 9. aprīlim, kā arī izsniegt visus dokumentus par sabiedrības saimniecisko darbību no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 17. aprīlim.

Prasības pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem.

[1.1] Prasītāja kā sabiedrības dalībniece reģistrēta komercreģistrā 2019. gada 19. septembrī.

[1.2] 2020. gada 20. janvārī prasītāja un /pers. D/ nosūtīja atbildētājas valdei pieprasījumu, kurā saskaņā ar Komerclikuma 194. pantu lūdz atbildētāju sniegt informāciju par sabiedrības darbību, proti, izsniegt atbildētājas konta pārskatu par periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 20. janvārim.

Uz minēto pieprasījumu tika saņemta atbilde, ka pieprasītā informācija ir uzskatāma par komercnoslēpumu, līdz ar to pieprasītais konta pārskats netiks izsniegts.

[1.3] 2020. gada 3. februārī /pers. D/ sev piederošās atbildētājas kapitāla daļas uzdāvināja prasītājai.

Saistībā ar kapitāla daļu dāvinājumu 2020. gada 28. februārī notika ārkārtas dalībnieku sapulce. Sapulces dalībnieki vienbalsīgi nolēma izteikt piekrišanu kapitāla daļu dāvinājumam, kā rezultātā prasītāja ieguva piecas atbildētājas kapitāla daļas. Savukārt jautājumā par dokumentu izsniegšanu prasītājas pārstāvis balsoja "par", bet /pers. E/ "pret", līdz ar to lēmums par dokumentu izsniegšanu netika pieņemts.

Prasītāja kā atbildētājas piecu kapitāla daļu īpašniece komercreģistrā ierakstīta 2020. gada 11. martā.

[1.4] 2020. gada 30. martā prasītāja atkārtoti nosūtīja atbildētājas valdei pieprasījumu par sabiedrības konta pārskata izsniegšanu, uz kuru saņēma atbildi, ka pieprasītos dokumentus izsniegt nav iespējams, jo tie satur komercnoslēpumu.

Prasītājas tiesības uz informāciju par atbildētājas saimniecisko darbību nosaka Komerclikuma 194. pants.

Komerclikuma 194. pantā noteiktajai informācijas izsniegšanas atteikuma kārtībai ir kumulatīvs raksturs, proti, jābūt dalībnieku sapulces lēmumam, un šāds lēmums var tikt pieņemts vienīgi pamatotu aizdomu gadījumā par šo ziņu izmantošanu pretēji sabiedrības interesēm, balstoties uz vairāku kritēriju izvērtējumu.

Atbildētāja nav ievērojusi Komerclikuma 194. pantā noteikto kārtību, jo atteikumu izsniegt dokumentus vienpersoniski pieņēma atbildētājas /amats/ /pers. E/, neminot uz pierādījumiem balstītu pamatojumu, kādēļ dokumenti nevar tikt izsniegti.

Atbildētājas atsauce uz Komercnoslēpuma aizsardzības likumu ir nepamatota, jo tas aizsargā komersantu no trešo personu vai darbinieku iegūtā komercnoslēpuma prettiesiskas izmantošanas. Šāds regulējums neattiecas uz prasītāju, jo saskaņā ar Komerclikuma 209. pantu atbildētājas dalībnieki ir pārvaldes institūcija, kuras funkcionēšana ir būtiski atkarīga no tās rīcībā esošās informācijas par atbildētājas saimniecisko darbību.

[1.5] Atbildētājas /amats/ un dalībniece /pers. E/ pilnībā kontrolē atbildētājas saimniecisko darbību, un prasītājai apzināti ir liegtas iespējas iepazīties ar atbildētājas finansiālo stāvokli, tostarp naudas līdzekļu plūsmu un informāciju par esošajiem klientiem. Prasītājas informācijas pieprasījums ir saistīts ar viņas īpašuma tiesību aizsardzību un tiesībām iepazīties ar atbildētājas finansiālo stāvokli, kas savukārt ļautu nākotnē plānot atbildētājas darbības virzienus.

Atbildētājas rīcība, neizsniedzot prasītājai pieprasītos dokumentus, ir pretēja Komerclikuma 194. pantam, un ir veikta ar mērķi ierobežot prasītājas ar likumu noteiktās tiesības, kādas ir kapitālsabiedrības dalībniekam, aizbildinoties ar formāli piemērotiem likuma pantiem.

[2] Atbildētāja 2020. gada 12. jūnijā iesniedza paskaidrojumus par celto prasību, kuros norāda, ka prasību neatzīst, uzskata to par nepamatotu un noraidāmu šādu apsvērumu dēļ.

[2.1] No dalībnieku sapulces protokola 2.1. punkta izriet, ka lēmums par dokumentu izsniegšanu nav pieņemts.

[2.3] Prasītājas apgalvojums, ka viņai ir tiesības saskaņā ar Komerclikuma 194. pantu saņemt sabiedrības grāmatvedības dokumentus, un ka bez sapulces lēmuma šīs tiesības viņai nevar ierobežot, ir izdarīts nepareizi interpretējot un piemērojot materiālo tiesību normas.

Komerclikuma 194. pants ir vispārējā tiesību norma, kuru piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma. Komerclikuma 194. panta piemērošanu ierobežo Eiropas Savienības Vispārīgā datu Informācijas atklātības likums, Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likums, Grāmatvedības likums (tā paskaidrojumos), aizsardzības regula, Fizisko personu datu apstrādes likums, Komercnoslēpuma aizsardzības likums u.c. likumi.

Interpretējot Komerclikuma 194. pantu, prasītāja nav izmantojusi sistēmisko interpretācijas metodi, kas noveda pie nepareiza secinājuma par grāmatvedības dokumentu saņemšanas tiesībām. Prasītāja pieprasa dokumentus, kas ir attiecināmi pie grāmatvedības dokumentiem, kuru apriti regulē Grāmatvedības likums, līdz ar to Komerclikuma 194. pants ir jāvērtē kopsakarā ar 180. pantu, ar likumu "Par grāmatvedību", Informācijas atklātības likumu un Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumu, kas nosaka gada pārskata saturu, tā sagatavošanas, revīzijas (pārbaudes), apstiprināšanas, iesniegšanas un publiskošanas kārtību, kā arī gada pārskatā atklājamās informācijas apjomu.

Ņemot vērā, ka likuma "Par grāmatvedību" izpratnē prasītāja nav atzīstama par grāmatvedības jautājumos kvalificētu trešo personu, nav zvērināts revidents un kā sabiedrības dalībniece nevar arī būt par revidentu, tad prasītājai nav tiesību veikt sabiedrības grāmatvedībā esošo dokumentu pārbaudi. Tāpēc prasītājas apgalvojums, ka viņai šādas tiesības, ir izdarīts nepareizi interpretējot tiesību normas.

[3] Prasītāja 2020. gada 16. jūlijā ir iesniegusi atsauksmi par atbildētājas paskaidrojumiem.

Atsauksmē norādīti šādi argumenti.

[3.1] Gada pārskata likuma (tā atsauksmē) 9. pants nosaka finanšu pārskata obligātās sastāvdaļas. Atbilstoši Komerclikuma 179. panta pirmajai daļai gada pārskatu apstiprina dalībnieku sapulce.

Liedzot pieeju informācijai par atbildētājas finansiālo situāciju un atbildētājas naudas līdzekļu izlietojumu, prasītāja nevar īstenot savas Komerclikuma 179., 209. pantā noteiktās tiesības un pienākumus apstiprināt gada pārskatu, jo prasītājai kā jaunai dalībniecei nav informācijas par atbildētājas saimniecisko darbību.

[3.2] Saskaņā ar Komerclikuma 161. pantu prasītājai ir tiesības uz dividendi, kuras drīkst izmaksāt tikai tad, ja atbildētājas pašu kapitāls ir lielāks nekā atbildētājas pamatkapitāls. Apstākļos, kad prasītājai nav nodrošinātas likumā noteiktās tiesības uz informāciju, prasītājas ieskatā, nav iespējams izvērtēt dividenžu izmaksāšanas vai neizmaksāšanas pamatotību, kā arī to apmēru.

[3.3] Neatkarīgi no atbildētājas uzskata par pieprasītās informācijas statusu, prasītājas Komerclikuma 194. pantā noteiktās tiesības uz informāciju var ierobežot tikai ar dalībnieku sapulces lēmumu.

Atbildētājas /amats/ šādas tiesības likumdevējs nav piešķīris, līdz ar to jebkurš valdes vienpusējs lēmums atteikt informācijas izsniegšanu nav tiesisks. Atbildētājas uzskati par prasītājas tiesībām pieprasīt informāciju padara bezjēdzīgu dalībnieka lomu kapitālsabiedrībā.

[4] Atbildētāja 2021. gada 3. februārī iesniedza tiesā paskaidrojumus, norādot šādus argumentus.

[4.1] Prasītāja maldina tiesu norādot, ka apstākļos, kad prasītājai nav nodrošinātas likumā noteiktās tiesības uz informāciju, nav iespējams izvērtēt dividenžu izmaksāšanas vai neizmaksāšanas pamatotību, kā arī to apmēru, jo:

– dividenžu izmaksāšanas vai neizmaksāšanas pamats ir Finanšu pārskats. Saskaņā ar Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 9. panta pirmo daļu mazas sabiedrības finanšu pārskats sastāv vismaz no bilances, peļņas vai zaudējumu aprēķina un finanšu pārskata pielikuma;

– prasītāja ir iepazīstināta ar gada (finanšu) pārskatu un ar papildus pieprasīto informāciju, ko pierāda 2020. gada 22. jūlija paziņojums Nr. 22/07/2020 par sapulces sasaukšanu, 2020. gada 22. jūlija papildus informācija par sabiedrības Gada pārskatā iekļautajiem posteņiem un papildus informācijas izsniegšanu, 2020. gada 21. jūlija sapulces protokols Nr. 21/07/2020, 2020. gada 7. augusta sapulces protokols Nr. 07/08/2020;

– saskaņā ar Komerclikuma 161. panta ceturtās daļas nosacījumiem, dividendes nedrīkst noteikt, aprēķināt un izmaksāt, ja no gada pārskata vai šā likuma 161.[1] pantā minētā saimnieciskās darbības pārskata izriet, ka sabiedrības pašu kapitāls ir mazāks par pamatkapitālu. Gada pārskats atspoguļo sabiedrības saimnieciskās darbības rezultātu par konkrētu periodu – gadu. Peļņas vai zaudējumu aprēķinā atspoguļota sabiedrības peļņa vai zaudējumi, t.i., vai sabiedrība strādājusi ar peļņu vai noslēgusi iepriekšējo gadu ar zaudējumiem, kas nosaka dividenžu izmaksāšanas vai neizmaksāšanas pamatotību, tiesības dalībnieki sapulcei lemt par dividenžu sadali un izmaksu.

[4.2] Prasītājai tika izsniegts gada (finanšu) pārskats par 2019. gadu un visa papildus pieprasītā informācija, pēc kuras iespējams izvērtēt dividenžu izmaksas pamatotību.

Ņemot vērā minēto, atbildētāja ir ievērojusi un izpildījusi Komerclikumā noteiktos pienākumus. Prasītāja papildus jau izsniegtajai informācijai vēl pieprasīja izsniegt grāmatvedības dokumentus (piemēram, bankas konta pārskatus) un grāmatvedības reģistrus, kuri satur fizisko personu datus.

Atbildētājai ir saistošs ne tikai Komerclikums, bet arī Fizisko datu apstrādes likums un grāmatvedības uzskaiti reglamentējošie normatīvie akti. Ņemot vērā minēto, grāmatvedības dokumenti (reģistri, bankas konta izdrukas un pirmdokumenti) prasītājai netika izsniegti un šis jautājums tika nodots izlemšanai dalībnieku sapulcē.

[5] Ar Zemgales rajona tiesas 2021. gada 12. aprīļa spriedumu prasība apmierināta daļēji.

Tiesa nosprieda uzlikt SIA "/Nosaukums/" pienākumu 10 dienu laikā no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas izsniegt /pers. C/ kredītiestāžu apliecinātus SIA "/Nosaukums/" konta pārskatus no visām kredītiestādēm, kurās tai ir atvērti maksājumu konti, par veiktajām izmaksām un iemaksām par periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 9. aprīlim, kā arī izsniegt visus dokumentus par SIA "/Nosaukums/" saimniecisko darbību no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 17. aprīlim. Pārējā daļā prasība noraidīta.

Spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[5.1] Prasība daļā par sabiedrības 2020. gada 28. februāra ārkārtas dalībnieku sapulces lēmuma par dokumentu izsniegšanu prasītājai atzīšanu par spēkā neesošu ir noraidāma, jo ārkārtas sapulcē minētajā jautājumā nekāds lēmums nav pieņemts.

[5.2] Atbilstoši Komerclikuma 134. panta pirmajai daļai kapitālsabiedrības galvenā pamatpazīme ir tai piederošais pamatkapitāls, kas sastāv no pamatkapitāla daļu nominālvērtību kopsummas. Kapitālsabiedrības dalībnieks ir persona, kas ierakstīta dalībnieku reģistrā, un kurai sabiedrībā pieder viena vai vairākas daļas (Komerclikuma 136. panta pirmā daļa). Saskaņā ar Komerclikuma 186. panta trešo daļu kapitāla daļa dod dalībniekam tiesības piedalīties sabiedrības pārvaldē, peļņas sadalē un sabiedrības mantas sadalē sabiedrības likvidācijas gadījumā, kā arī citas likumā un statūtos paredzētās tiesības.

Būtiski ir nodrošināt visus sabiedrības dalībniekus ar tiesībām un iespējām piedalīties sabiedrības pārvaldē. [..] Turklāt dalībnieku tiesības piedalīties sabiedrības pārvaldē ir saistītas arī ar vienu no dalībnieka pamattiesībām – saņemt ar sabiedrību saistītu informāciju (tiesībām uz informāciju), ko regulē Komerclikuma 194. pants. Tiesības pieprasīt informāciju no sabiedrības var realizēt ne tikai dalībnieku sapulcēs, bet arī šo sapulču starplaikos (sk. *Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. SKC-293/2018 (Nr. C15226415) 8.1. punktu*).

Kapitālsabiedrība ir dibināta dalībnieku interešu realizācijai, tādēļ dalībniekiem ir neatņemamas tiesības uz informāciju par sabiedrības darbību. Viens no aspektiem, kurā šīs tiesības izpaužas, ir informācija par sabiedrības darbības rezultātiem, kas atspoguļo to, kādā mērā tiek sasniegts sabiedrības mērķis – peļņas gūšana dalībniekiem.

[5.3] Saskaņā ar Komerclikuma 194. pantā noteikto dalībniekam ir tiesības saņemt no valdes informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem. Šīs tiesības var ierobežot katrā konkrētajā gadījumā ar dalībnieku sapulces lēmumu, ja ir pamatotas aizdomas, ka dalībnieks iegūtās ziņas varētu izmantot pretēji sabiedrības mērķim, nodarot sabiedrībai vai ar to vienā koncernā ietilpstošajam subjektam, vai trešajām personām būtisku kaitējumu vai zaudējumus.

Lai ierobežotu minētās dalībnieka tiesības, ir jārealizējas kumulatīvu pazīmju kopumam: 1) jābūt dalībnieku sapulces lēmumam; 2) šāds lēmums var tikt pieņemts vienīgi pamatotu aizdomu gadījumā par šo ziņu izmantošanu pretēji sabiedrības interesēm, balstoties uz vairāku kritēriju izvērtējumu (piemēram, informācijas pieprasīšanas un izlietošanas mērķis, tās nepieciešamības pamatojums, samērīgums u.c.). (sk. *Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2018. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. SKC-293/2018 (Nr. C15226415) 8.2. punktu*).

[5.4] No lietā iesniegtajiem pierādījumiem ir redzams, ka sabiedrības valde 2020. gada 30. janvārī un 2020. gada 3. aprīlī faktiski ir atteikusies izsniegt prasītājai kā sabiedrības dalībniecei viņas pieprasītos dokumentus, pamatojot to ar faktu, ka pieprasītā informācija ir komercnoslēpums, lai gan sabiedrības valdei, saskaņā ar Komerclikuma 194. pantā noteikto, šādu tiesību nemaz nav, bet tās ir tikai dalībnieku sapulcei.

Sabiedrība ir dibināta dalībnieku interešu realizācijai, tādēļ dalībniekiem ir neatņemamas tiesības saņemt visu informāciju par sabiedrības darbību jeb tiesības uz informāciju, un ir tiesības iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem jeb tiesības pārbaudīt sabiedrību.

Atbildētāja ne savās 2020. gada 30. janvāra un 2020. gada 3. aprīļa atbildes vēstulēs, ne arī paskaidrojumos tiesai nav norādījusi uz apstākļiem, ka tai ir pamatotas aizdomas, ka prasītāja iegūtās ziņas varētu izmantot pretēji sabiedrības mērķim, nodarot sabiedrībai vai trešajām personām būtisku kaitējumu vai zaudējumus.

[5.5] Nav pamatota atbildētājas atsaukšanās uz Komercnoslēpuma aizsardzības likumu, jo minētā likuma mērķis ir nodrošināt komersanta aizsardzību no trešo personu vai darbinieku iegūtā komercnoslēpuma nelikumīgas gūšanas, izmantošanas vai izpaušanas.

[5.6] Prasītājas kā sabiedrības dalībnieces tiesības pārbaudīt sabiedrību jeb iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem nodrošina viņai tiesību iepazīties ar sabiedrības korespondenci, grāmatvedības, lietvedības un citiem dokumentiem. Tāpēc valdei ir pienākums nodrošināt prasītājai iespēju iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem. Un šīs prasītājas tiesības var tikt ierobežotas tikai Komerclikuma 194. pantā noteiktajā kārtībā.

Faktiski šobrīd sabiedrības otra dalībniece /pers. E/, kas arī ir sabiedrības /amats/, liedz prasītājai kā otrai sabiedrības dalībniecei tiesības saņemt informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem, lai gan atbilstoši Komerclikuma 186. panta trešajā daļā noteiktajam, abām dalībniecēm ir vienādas tiesības piedalīties sabiedrības pārvaldē.

[5.7] Ņemot vērā to, ka prasītājai kā sabiedrības dalībniecei ir tiesības saņemt no valdes informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem (Komerclikuma 194. pants), ka atbildētājas valde nav norādījusi uz apstākļiem par pamatotām aizdomām, ka prasītāja iegūtās ziņas varētu izmantot pretēji sabiedrības mērķim, nodarot sabiedrībai vai trešajām personām būtisku kaitējumu vai zaudējumus, atzīstams, ka prasība daļā par pienākuma uzlikšanu SIA "/Nosaukums/" izsniegt pieprasītos dokumentus, ir apmierināma.

[6] Par minēto pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza atbildētāja SIA "/Nosaukums/" (lietas 78.–81. lapa), pārsūdzot spriedumu prasības apmierinātajā daļā.

Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[6.1] Tiesa nav vērtējusi atbildētājas iesniegtos pierādījumus un paskaidrojumus, jo lietā neatrodas pierādījumi tam, ka prasītāja būtu norādījusi dalībnieku sapulces protokolos vai pieprasījumos atbildētājai, kādam mērķim tiks izmatoti pieprasītie grāmatvedības un citi ar saimniecisko darbību saistītie dokumenti, tāpēc nepamatoti izdara secinājumu, ka atbildētājas valde nav norādījusi uz apstākļiem un pamatotām aizdomām, ka prasītāja iegūtās ziņas varētu izmantot pretēji sabiedrības mērķim. Prasītāja vispār nav norādījusi, kādam mērķim tiks izmantoti kredītiestāžu bankas kontu pārskati un dokumenti (darījumus pamatojošie dokumenti).

[6.2] Prasītājai nav atteikts izsniegt informāciju par veiktajiem darījumiem, naudas plūsmu un saimniecisko darbību kā tādu.

Prasītāja ir iepazīstināta ar Gada (Finanšu) pārskatu un ar papildus pieprasīto informāciju, to pierāda: 2020. gada 22. jūlija paziņojums Nr. 22/07/2020 par sapulces sasaukšanu; 2020. gada 22. jūlija papildus informācija par sabiedrības Gada pārskata iekļautajiem posteņiem un papildus informācijas izsniegšanu; 2020. gada 21. jūlija sapulces protokols Nr. 21/07/2020; 2020. gada 7. augusta sapulces protokols Nr. 07/08/2020.

Tiesa taisot spriedumu, šos pierādījumus nav vērtējusi.

[6.3] Atbildētāja ir ievērojusi un izpildījusi Komerclikumā noteiktos pienākumus. Prasītāja papildus jau izsniegtajai informācijai vēl pieprasīja izsniegt grāmatvedības dokumentus (piemēram, bankas konta pārskatus) un grāmatvedības reģistrus, nenorādot šo dokumentu izmantošanas mērķi.

Ņemot vērā Fizisko datu apstrādes likumu un grāmatvedības uzskaiti reglamentējošus normatīvos aktus, grāmatvedības dokumenti (reģistri, bankas konta izdrukas un pirmdokumenti) prasītājai netika izsniegti un šis jautājums tika nodots izlemšanai dalībnieku sapulcei.

Tiesa šo apstākli nav vērtējusi, kā arī kļūdaini izsecinājusi, ka atbildētājas valde būtu liegusi iegūt informāciju no sabiedrības grāmatvedības dokumentiem, kas ietver sevī arī sabiedrības kredītiestādēs atvērto norēķinu kontu izdrukas. Prasītājai netika liegta informācija, bet gan netika izsniegti grāmatvedības dokumenti, nenorādot šo dokumentu un tajā esošās informācijas izmantošanas mērķi.

[7] Prasītāja iesniedza rakstveida paskaidrojumu par apelācijas sūdzību (lietas 89.–90. lapa), norādot šādu apsvērumus.

[7.1] Apelācijas sūdzība nav pamatota, atbildētāja apelācijas sūdzībā nav norādījusi nevienu no Civilprocesa likuma 427. panta pirmajā daļā noteiktajiem iemesliem, kas būtu par pamatu Zemgales rajona tiesas sprieduma atcelšanai.

[7.2] Atbildētājas izpratne par Komerclikuma 194. panta piemērošanu nav atbilstoša šīs normas jēgai un padara tajā paredzēto tiesību īstenošanu pilnībā neiespējamu.

Atbildētājas argumenti par Komerclikuma 194. panta piemērošanu ir vērtējami kā formāli aizbildinājumi ar mērķi izvairīties no likumā noteikto pienākumu izpildes, jo neviens no atbildētājas argumentiem nav apstiprinājies judikatūrā vai tiesu praksē.

[7.3] Atbildētājas valde lēmumu par atteikšanos izsniegt informāciju ir pieņēmusi vienpersoniski, bez dalībnieku sapulces lēmuma, un atbildētāja šo rīcību nav pamatojusi.

Atbildētājas norāde, ka prasītājai bija jānorāda, kādam mērķim tiks izmantoti pieprasītie dokumenti, ir nepamatota, jo Komerclikuma 194. pants šādu pienākumu neparedz.

Atbildētājas izsniegtais finanšu pārskats nesniedz detalizētu informāciju par atbildētājas īstenotajiem darījumiem un naudas plūsmu, kā rezultātā nav iespējams pārliecināties, vai atbildētāja ir ievērojusi Komerclikuma 6. nodaļas noteikumus, slēdzot darījumus ar saistītajām personām.

Atbildētājas prettiesiskā rīcība liedz prasītājai aizstāvēt savas ģimenes ieguldījumu sabiedrības attīstībā un liedz jebkādas iespējas piedalīties sabiedrības pārvaldē.

[8] Ar Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesnešes 2021. gada 2. jūnija lēmumu ierosināta apelācijas tiesvedība un lieta noteikta izskatīšanai apelācijas instances tiesas sēdē 2021. gada 7. oktobrī.

[9] Atbildētājas SIA "/Nosaukums/" pilnvarotā pārstāve /pers. B/ apelācijas sūdzību uzturēja, precizējot apelācijas sūdzības lūgumu daļu, un lūdza prasību noraidīt. Atbildētājas pārstāve paskaidroja, ka prasītāja nelūdza atbildējai iespēju iepazīties ar sabiedrības dokumentiem, bet tos izsniegt, taču likums šādu pienākumu sabiedrībai nenosaka.

Tiesas sēdē prasītājas /pers. C/ pilnvarotais pārstāvis /pers. A/ prasību uzturēja, apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[10] Noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē, novērtējusi apelācijas sūdzības argumentus un pierādījumus lietā, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka /pers. C/ prasība daļā par pienākuma uzlikšanu SIA "/Nosaukums/" sniegt prasītājai pieprasīto informāciju, apmierināma daļēji, proti, precizējams, ka atbildētājas pienākums ir sniegt prasītājai pieprasīto informāciju, taču likums neparedz pienākumu izsniegt dalībniekam dokumentu kopijas.

[11] Atbilstoši Civilprocesa likuma 426. panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Atbildētāja SIA "/Nosaukums/" Zemgales rajona tiesas 2021. gada 12. aprīļa spriedumu pārsūdzēja daļā, ar kuru apmierināts /pers. C/ prasījums par pienākuma uzlikšanu SIA "/Nosaukums/" izsniegt dokumentus. Atbildētāja celto prasību lūdz noraidīt pilnīgi.

Pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru noraidīta prasība par dalībnieku sapulces lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu, nav pārsūdzēts un saskaņā ar Civilprocesa likuma 203. panta otro daļu ir stājies spēkā.

Tātad apelācijas instances tiesā lieta izskatāma sakarā ar atbildētājas iesniegto apelācijas sūdzību /pers. C/ prasības daļā par pienākuma uzlikšanu sniegt informāciju.

[12] Civilprocesa likuma 432. panta piektā daļa noteic, ka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma argumentācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193. panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Zemgales apgabaltiesa, novērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma argumentāciju, atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2021. gada 12. aprīļa spriedumā ietvertais pamatojums attiecībā uz pārsūdzēto sprieduma daļu ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 432. panta piektās daļas noteikumiem pievienojas pirmās instances tiesas veiktajam lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma argumentācijai, to savā spriedumā neatkārtojot.

Pirmās instances tiesa spriedumā pilnīgi, vispusīgi un pareizi ir izvērtējusi strīdus jautājumu par prasītājas kā sabiedrības dalībnieces tiesībām uz informāciju, pareizi konstatējusi, ka prasītājai nepamatoti tika liegtas tiesības saņemt informāciju, iepazīties ar sabiedrības dokumentiem, un tādējādi tiesa pamatoti sprieda par celtās prasības apmierināšanu.

[13] Sniedzot atbildes uz apelācijas sūdzībā norādītajiem argumentiem, tiesas kolēģija norāda šādus apsvērumus.

[13.1] Atbildētājas pārmetums tiesai par to, ka tā nav vērtējusi pierādījumus lietā ir nepamatots.

Spriedumā izvērsti, analizējot gadījumus, kad var ierobežot dalībnieka tiesības uz informācijas pieejamību, tiesa norādīja, ka šāds gadījums ir tad, ja ir pamatotas aizdomas, ka dalībnieks iegūtās ziņas varētu izmantot pretēji sabiedrības mērķim. Tiesa konstatēja, ka uz šādiem apstākļiem atbildētāja nav norādījusi ne atbildes vēstulēs prasītājai, ne paskaidrojumos tiesai par celto prasību.

Likums neuzliek dalībniekam pienākumu norādīt informācijas saņemšanas pamatojumu un mērķus.

[13.2] Nepamatots ir apelācijas sūdzības arguments, ka prasītājai nav atteikts izsniegt informāciju par veiktajiem darījumiem, naudas plūsmu un saimniecisko darbību kā tādu, ka prasītājai tika izsniegta tā informācija, kuru viņa pieprasīja.

No lietā iesniegtajiem pierādījumiem (lietas 13., 20. lapa) redzams, ka prasītāja vērsusies sabiedrībā ar lūgumu izsniegt sabiedrības konta pārskatu, kurā atspoguļoti sabiedrības izejošie un ienākošie maksājumi par periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 20. janvārim, vai nodrošināt piekļuvi sabiedrības kontam elektroniskā veidā.

Uz iesniegumiem sabiedrības/amats/ sniedza atbildes, ka pieprasītā informācija ir ierobežotas pieejamības. Atsaucoties uz speciālām tiesību normām norādīja, ka pieprasītā informācija ir komercnoslēpums. Turklāt atbildēs uz iesniegumiem norādīts, ka par komercnoslēpumu nav uzskatāma informācija un dati, kas iekļaujami uzņēmuma pārskatos, bet visa pārējā uzņēmuma grāmatvedībā esošā informācija ir uzskatāma par komercnoslēpumu un ir pieejami tikai revīziju veicējiem, nodokļu administrācijai, tiesībaizsardzības iestādēm, tiesām, kā arī citām institūcijām normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

No minētajām atbildēm nepārprotami izriet, ka atbildētāja nav piekritusi izsniegt prasītājas pieprasīto informāciju. Turklāt skaidri norādījusi uz to, ka arī virkne citu ar atbildētājas saimniecisko darbību saistīto dokumentu prasītājai nevar tikt izsniegti.

Augstākā tiesa ir norādījusi, ka Komerclikums piešķir dalībniekam tiesības saņemt no valdes informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem. No minētās normas satura izriet, ka tās regulējums ietver divas dalībnieku tiesības: 1) no valdes saņemt informāciju par sabiedrības darbību jeb tiesības uz informāciju; 2) iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem jeb tiesības pārbaudīt sabiedrību. Tas nozīmē, ka dalībnieka tiesības uz informāciju jeb tiesības no valdes saņemt informāciju ietver visu to informāciju, kas saistīta ar sabiedrību un tās lietām. Sabiedrības dalībniekam ir tiesība saņemt ziņas un informāciju par faktiem, kas saistīti ar sabiedrības saimniecisko darbību, tas darījumiem un attiecībām ar trešajām personām, kā arī sabiedrības grāmatvedību. Savukārt dalībnieka tiesības pārbaudīt sabiedrību jeb iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem nodrošina dalībniekiem tiesību iepazīties ar sabiedrības korespondenci, grāmatvedības, lietvedības un citiem dokumentiem. tādējādi secināms, ka valdei ir pienākums nodrošināt dalībniekam iespēju iepazīties ar sabiedrības dokumentiem (sk. *Senāta 2018. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. SKC-293/2018 8.2. punktu*).

No Komerclikuma noteikumiem un Senāta atziņām izriet, ka prasītājai kā sabiedrības dalībniecei ir tiesības iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem.

[13.3] Atbildētāja nepamatoti pārmet tiesai tādu pierādījumu nenovērtēšanu, kādi lietā vispār neatrodas, t.i., 2020. gada 22 jūlija papildu informācijas par sabiedrības gada pārskatā iekļautajiem posteņiem un papildu informācijas izsniegšanu, 2020. gada 21. jūlija sapulces protokola Nr. 21/07/2020, 2020. gada 7. augusta sapulces protokola Nr. 07/08/2020.

Turklāt no sūdzības nav saprotams, kādus lietā būtiskus apstākļus pierādītu šādi dokumenti.

Lietā esošajam paziņojumam Nr. 13/02/2020 "Par sapulces sasaukšanu" nav nozīmes lietas izskatīšanā. Tas, ka prasītājai bija pieejams Gada (Finanšu) pārskats neatbrīvo sabiedrību no pienākuma iepazīstināt dalībnieku ar sabiedrības dokumentiem, kas pārskatam nav pievienoti, ja to pieprasa sabiedrības dalībniece.

[14] Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka tikai apelācijas instances tiesas sēdē atbildētāja ir mainījusi savu pozīciju par informācijas sniegšanu prasītājai.

Tiesā atbildētājas pārstāve norādīja, ka sabiedrība nekad nav atteikusi prasītājai sniegt informāciju, bet gan atteikusi izsniegt pieprasītos dokumentu kopijas, jo likums to neparedz.

Šādai tikai apelācijas instances tiesas sēdē izvirzītajai atbildētājas aizstāvības pret prasījumiem pozīcijai tiesas kolēģija nepiekrīt. Lai arī no prasītājas pieprasījumiem redzams, ka viņa lūgusi izsniegt dokumentus, tomēr atbildētājas /amats/ sniegtajās atbildēs nepārprotami norāda, ka sabiedrība atsakās sniegt grāmatvedībā esošo informāciju, aizbildinoties ar komercnoslēpumu un personu datu aizsardzību. Lietā nav nodibināts, ka atbildētāja būtu aicinājusi prasītāju ar nepieciešamo informāciju iepazīties, ierodoties personīgi. Arī sniegtās atbildes uz pieprasījumiem nesniedz nekādas norādes par iesniegumu nepilnībām, neskatoties uz to, ka pieprasījumos ir lūgums – jautājumu gadījumos sazināties ar iesniedzēju pa tālruni. Atbildēs strikti norādīts uz informācijas nesniegšanas iemesliem.

Arī pēc prasības celšanas tiesā atbildētāja rakstveidā uzturēja savu pozīciju, ka grāmatvedībā pieejamā informācija ir komercnoslēpums, pieprasītie dokumenti satur fizisko personu datus, informācija pieejama tikai noteiktam personu lokam, prasītājai nav tiesību veikt grāmatvedībā esošo dokumentu pārbaudi (lietas 28.–32., 50–51. lapa).

Neskatoties uz to, ka atbildētāja savu pozīciju mainīja apelācijas instances tiesas sēdē un aicināja prasītāju iepazīties ar sabiedrības dokumentiem, prasītāja pārstāvis lūdza lietu izskatīt pēc būtības, nekavējot lietas izskatīšanu, taču pieļaujot, ka informācijas saņemšanas process var notikt vienlaicīgi ar lietas iztiesāšanu, ja puses par to vienosies.

[15] No prasības pieteikumā ietvertajiem prasījumiem izriet, ka prasītāja vēlas ne tikai tiesības iepazīties ar konta pārskatiem un dokumentiem par atbildētājas saimniecisko darbību, bet arī saņemt dokumentu kopijas.

Atbilstoši Komerclikuma 194. pantā noteiktajam sabiedrības dalībniekam ir tiesības saņemt no valdes informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem.

Minētā tiesību norma neuzliek pienākumu izgatavot un izsniegt dalībniekam dokumentu kopijas. Šāds pienākums, ņemot vērā informācijas apjomu, var radīt sabiedrībai pārmērīgi lielu slogu un izdevumus. Tiesības uz informācijas saņemšanu neizslēdz prasītājai iespēju izdarīt izrakstus, pašai izgatavot kopijas ar tai pieejamiem tehniskiem līdzekļiem vai arī atsevišķi vienoties ar atbildētāju par kopiju izgatavošanu.

[16] Ņemot vērā minētos apstākļus, tiesas kolēģija atzīst, ka prasība par pienākuma uzlikšanu atbildētājai sniegt informāciju ir pamatota, nepilnības novēršamas, precizējot pirmās instances tiesas sprieduma rezolutīvo daļu.

[17] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

Prasītāja par prasību daļā par pienākuma uzlikšanu samaksāja valsts nodevu 70 *euro* (lietas 8. lapa), kā arī samaksāja ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,47 *euro* (lietas 7. lapa).

Tā kā celtā prasība daļā par pienākuma uzlikšanu SIA "/Nosaukums/" ir apmierināma, tad no atbildētājas par labu prasītājai ir piedzenami tiesas izdevumi 75,47 *euro*.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājai ir nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.–434. pantu tiesa

nosprieda

/pers. C/ prasību apmierināt daļēji.

Uzlikt SIA "/Nosaukums/", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, pienākumu 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas nodrošināt /pers. C/, personas kods /personas kods/, iespēju iepazīties ar:

– SIA "/Nosaukums/" konta pārskatiem no visām kredītiestādēm, kurās tai ir atvērti maksājumu konti par veiktajām izmaksām un iemaksām par periodu no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 9. aprīlim;

– dokumentiem par SIA "/Nosaukums/" saimniecisko darbību no 2019. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 17. aprīlim.

Piedzīt no SIA "/Nosaukums/", reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, tiesas izdevumus 75,47 *euro*, kas iemaksājami prasītājas bankas kontā Nr. /konta numurs/, AS "Swedbank".

Noteikt SIA "/Nosaukums/" termiņu sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Civillietu departamentam 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Zemgales apgabaltiesā, samaksājot drošības naudu 300 *euro*, saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr. 90000068892, konts LV83TREL8280010000000, saņēmēja iestāde: Valsts kase, iemaksas mērķis: F22010010, dati personas vai lietas identificēšanai.

Sprieduma sastādīšanas datums – 2021. gada 15. novembris.

Tiesnese	A. Misiuna
Tiesnese	D. Baltā
Tiesnesis	A. Sniedzītis